

Onderwerp: **Diemen doen we samen (visie op participatie, communicatie en initiatief)**

Datum: 13 oktober 2017

Portefeuillehouder: E. Boog

Afdeling: Directie/BS

Steller: M. Sinnema

Gevraagde beslissing

Vast te stellen de visie 'Diemen doen we samen!'

Relevante achtergrondinformatie

Naar aanleiding van de informatieve raadsvergadering is -op verzoek van uw gemeenteraad- afspraak 4 (op pagina 12 en in de samenvatting) nu als volgt verwoord:

"Het college bespreekt deze vastgestelde visie met de verschillende adviesraden en met relevante maatschappelijke instellingen in Diemen. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd."

Voorgeschiedenis

In 2015 heeft de Rekenkamer Diemen onderzoek gedaan naar "het samenspel tussen gemeente en gemeenschap". Daarin maakte ze onderscheid tussen "burgerparticipatie" en "overheidsparticipatie". Waar in het eerste geval de gemeente de uitnodigende partij is, gaat het in het tweede geval om processen waarbij "de overheid aanschuift bij de burger die zelf en uit zichzelf bezig is". De Rekenkamer concludeerde dat de gemeente Diemen op het gebied van burgerparticipatie goed op weg is – met nog wel een paar aandachtspunten. Belangrijke bron voor handelen hierbij is de nota burgerparticipatie uit 2014, als ook het communicatiebeleid uit 2009.

Tegelijkertijd had de gemeente, aldus de Rekenkamer, overheidsparticipatie als nieuwe beweging nog niet goed op het netvlies. Deze beweging vraagt om een ander "samenspel". Bij de bespreking van het rapport hebben college en gemeenteraad deze conclusie omarmd en afgesproken om een opvatting en aanpak op dit thema te ontwikkelen.

Daarnaast heeft het college in 2016 een onderzoek laten uitvoeren naar de omgevingssensitiviteit in de ambtelijke organisatie. Aanleiding voor het onderzoek was een toezegging die aan de gemeenteraad is gedaan, toen werd gesproken over een aantal (ruimtelijke) projecten en de (hoger wordende) verwachtingen van onze inwoners ten aanzien van de uitvoering ervan. Omgevingssensitief handelen vraagt om (meer) omgevingsbewustzijn, reactievermogen, participatie, flexibiliteit en goede communicatie.

De onderzoekers hebben een positief beeld aangetroffen in de organisatie. Deze hoge mate van omgevingssensitiviteit verklaart volgens het college de goede aandacht voor burgerparticipatie. En vormt tegelijkertijd een belangrijke basis om als gemeente ook de vervolgstap te zetten ten aanzien van overheidsparticipatie.

Concrete aanleiding

In voorliggende visie heeft het college getracht om de verschillende ontwikkelingen ten aanzien van overheidsparticipatie, communicatie en het organisatietraject Koers op Initiatief aan elkaar te verbinden. Het legt in belangrijke mate vast wat we de afgelopen jaren al aan activiteiten hebben

ingezet, onder het motto 'ontmoeten & verbinden'. Dit stuk gaat hier 'met de breinaald doorheen', legt koppelingen tussen beleidsvelden, legitimeert experimentele 'koplopersactiviteiten' en borgt alles in een beleidsmatig kader. Het stuk biedt tegelijk de gelegenheid (aan de gemeenteraad) om vanuit een kaderstellende rol extra of andere accenten te leggen in de rolinvulling van de gemeente.

Toelichting

Inhoud van de voordracht

De visie richt zich vooral op de manier waarop de gemeente de komende jaren samen met de gemeenschap (verder) aan de slag wil. Het zet nog nadrukkelijker de beweging – politiek-bestuurlijk gedragen – op het spoor, om als gemeente (nog) meer in te spelen op alle maatschappelijke initiatieven. Om daartoe 'los te laten en te faciliteren' en ook om 'te ontmoeten en te verbinden'. Dit streven leggen we vast in een missie: *Diemen doen we samen*.

In het nieuwe samenspel blijft voor de gemeente een belangrijke rol weggelegd. Zeker in tijden van groei heeft de gemeente een belangrijke, regisserende rol. We overzien de ontwikkelingen en maken hierin afwegingen. Ook dragen we op verschillende terreinen (wettelijke) taken en verantwoordelijkheden, zoals de verstrekking van uitkeringen, het bijhouden van basisregistraties, de uitgifte van reisdocumenten, ruimtelijke ordening, diverse toezicht & handhaving en de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein. Hieraan inhoud en vorm geven, proberen we zoveel mogelijk samen met inwoners, bedrijven en instellingen te doen.

Aan de andere kant zien we dat veel initiatieven op enig moment de gemeente nodig hebben. Initiatieven en initiatiefnemers verdienen zo nu en dan een zetje, zijn soms van de gemeente afhankelijk of zoeken gericht naar samenwerking. Dat vereist een goede verstandhouding, een gelijkwaardige dialoog en duidelijkheid over wat wel en niet kan. Ook daarin ligt een belangrijke rol van de gemeente. Daarom is gekomen tot de volgende visie:

We geven in een nieuw samenspel met inwoners, ondernemers en instellingen inhoud en vorm aan een groeiend Diemen. We benutten de creativiteit, kracht en energie die in onze gemeenschap aanwezig is.

Aan deze visie verbinden we als gemeente vijf doelstellingen:

1. We participeren, stimuleren en bouwen mee;
2. We communiceren als verbindingsofficier;
3. We maken onze dienstverlening persoonlijker;
4. We bewaken dat iedereen kan meedoen;
5. We koersen op initiatiefrijke medewerkers.

Deze doelstellingen werken we in het visiedocument uit. Tevens wil het college aan deze doelstellingen vijf concrete afspraken met de raad verbinden. Deze afspraken vindt u onder het kopje 'projectmatig terug'.

Argumenten en keuzemogelijkheden

Met voorliggend document leggen we als gemeente nadrukkelijk geen blauwdruk neer hoe in Diemen het participatiespel gespeeld moet worden. Die tijd van 'top down' sturing ligt (ver) achter ons. Wel gaan we in op hoe we als gemeente onze rol in dit spel willen invullen; wat (potentiële) initiatiefnemers van ons mogen verwachten. We erkennen daarbij dat "aan de andere kant" (oftewel: in de gemeenschap) sprake is van grote diversiteit. Op allerlei plekken in de gemeenschap ontstaat op allerlei manieren, vanuit allerlei behoeftes en verlangens, initiatief, waartoe wij ons als gemeente hebben te verhouden. Deze zullen wij niet op voorhand categoriseren of classificeren. Om daarmee te voorkomen dat we ze "in een uniform hokje duwen". We richten ons op onze eigen rolinvulling.

Ook legt de visie, om dezelfde reden, geen doelstelling vast hoeveel (of welke) initiatieven er verwacht worden door de gemeente. Initiatief is er (of niet) en daar wil de gemeente zo goed mogelijk op inspelen.

Toch wil het college een gezonde ambitie neerleggen, met name waar het gaat om de waardering die inwoners geven aan de relatie inwoner-gemeente. Daarom stellen we ons ten doel dat onze score in de burgermonitor van waarstaatjegemeente.nl ("wijze waarop de gemeente burgers en organisaties

betreft bij het beleid en de samenwerking zoekt”) in 2019 op dit onderdeel minimaal een 6,7 is. Dit betekent een stijging van een halve punt ten opzichte van de meting in 2015 (dit was toen een 6,2 versus 6,0 landelijk gemiddeld). Uit deze meting bleek er met name op ‘voldoende ruimte voor initiatieven’ en ‘flexibele opstelling’ ruimte voor verbetering.

Gevolgen en risico's

Financieel

Aan deze visie zijn geen directe kosten verbonden. De genoemde afspraken worden binnen lopende werkzaamheden en afspraken opgepakt.

Juridisch

Er zijn geen directe juridische gevolgen verbonden aan het vaststellen van deze visie.

Andere risico's?

Geen.

Wat merkt de burger van de te nemen beslissing?

De gemeente Diemen ziet dat de samenleving enorm in beweging is. Inwoners pakken steeds meer zelf op en werken aan wat zij belangrijk vinden voor de straat, de buurt en het dorp. Ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties slaan de handen ineen om samen iets moois neer te zetten. Vaak is de gemeente hierbij betrokken, maar steeds vaker ook niet. Vaak is de gemeente hierin (mede) initiërend, steeds vaker ook niet. Anders gezegd: er is zo langzamerhand een nieuw samenspel ontstaan, tussen gemeente en gemeenschap.

Ondertussen maakt Diemen een grote groei door. Tot 2020-2022 neemt ons inwoneraantal met zo'n 30% toe, tot ruim 35.000 inwoners. Deze groei heeft niet alleen gevolgen voor de fysieke infrastructuur en het voorzieningenniveau, maar vraagt ook om aandacht voor onderlinge binding. Zowel tussen 'oude' en nieuwe inwoners, als ook tussen nieuwe inwoners onderling en met 'het dorp Diemen'. We verwachten dat op deze thema's de komende jaren tal van netwerken en initiatieven zullen ontstaan, met én zonder betrokkenheid van de gemeente.

Dit nieuwe samenspel vraagt – zeker in de lokale context van groei – om een visie, om een opvatting van de gemeente.

Adviesraden

Een van de afspraken (zie ook verderop onder 'projectmatig') is om deze visie, zodra deze door uw gemeenteraad is vastgesteld, met de verschillende adviesraden te bespreken.

Opmerkingen over de uitvoering

Communicatie

Deze visie geeft een hernieuwd kader aan onze manier van opereren en communiceren. Over de visie aan sich vindt geen brede communicatie plaats. Veeleer willen we als gemeente deze visie in de praktijk waarmaken ('practice what you preach').

Projectmatig

In voorliggend visiedocument staan de volgende afspraken tussen college en raad opgenomen:

1. Het college stelt in 2017 een plan op voor participatief werken, waarin de rol als 'gemeentelijk vertegenwoordiger in het nieuwe samenspel' uitgewerkt wordt en waarin op basis van scenario's aanscherping plaatsvindt van een interactieve manier van werken binnen de gemeentelijke afdelingen. De gemeenteraad wordt over dit plan geconsulteerd.
2. Het college stelt in 2017 een communicatieplan op, waarin de vijf nieuwe aandachtspunten voor het team communicatie een plaats krijgen, in aanvulling op de "traditionele" ondersteuning (inclusief prioriteitsstelling). De gemeenteraad wordt over deze aandachtspunten geconsulteerd. Tevens worden ideeën aangereikt voor raadscommunicatie in het participatietijdperk.
3. Het college stelt in 2017 een plan op voor dienstverlening in het gemeentehuis, gericht op een meer persoonlijke benadering en 'gastheerschap'. Op basis hiervan wordt de publiekshal in 2018 heringericht. De gemeenteraad wordt over dit plan geconsulteerd.
4. Het college bespreekt deze vastgestelde visie met de verschillende adviesraden, onder andere om (nogmaals) te toetsen of inclusiviteit voldoende geborgd is. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd.

5. Het college in nieuwe samenstelling bespreekt in 2018 het vervolg op de eerste fase van Koers op Initiatief dat in 2016 is ingezet. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd.

Verder staat naar aanleiding van de themabijeenkomst van 13 april 2017 het verzoek aan de portefeuillehouder open om een informatieve avond mogelijk te maken over het initiatief 'G1000', zo mogelijk in combinatie met de (straks verplichte) Omgevingsvisie.

Ook is op die themabijeenkomst aangekondigd dat de organisatie in het kader van Koers op Initiatief werkt aan een 'rekmanifest'. Dat wil zij uiterlijk februari 2018 aanbieden aan college en gemeenteraad.

Bijlagen

- Visie 'Diemen doen we samen'
- Rekenkamerrapport Samenspel gemeente-gemeenschap 2015
- Quick scan Omgevingssensitiviteit 2016

Burgemeester en wethouders van Diemen,
de secretaris,
J.D. de Kort

de burgemeester,
E. Boog

Onderwerp:
17-54

Diemen doen we samen (visie op participatie, communicatie en initiatief)

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 13 oktober 2017

Besluit

Vast te stellen de visie 'Diemen doen we samen!'

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 19 oktober 2017,

De voorzitter,

De griffier,